ROK V. № 4 (45).

DZIENNIK
URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WOŁYŃSKIEGO.

Równe 1 czerwca 1928 r.

Poz. 30

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Panów Inspektorów Szkolnych i Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w sprawie usprawiedliwienia nieobecności nauczycieli w służbie z powodu choroby i udzielania urlopów zdrowotnych.

Przypominam, iż zgodnie z art. 35 Ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, winien nauczyciel donieść możliwie rychło swemu bezpośredniemu przełożonemu o każdej przeszkodzie w wykonaniu obowiązków służbowych z podaniem przypuszczalnego czasu trwania tej przeszkody. W związku z powyższem i w celu uregulowania sprawy usprawiedliwienia nieobecności nauczyciela w służbie z powodu choroby, zarządzam, by nauczyciel z jednoczesnem powiadomieniem Inspektora Szkolnego o przerwaniu zajęć z powyższego powodu zawiadomił o charakterze i stanie choroby. Po wyzdrowieniu nauczyciel obowiązany jest niezwłocznie powiadomić Inspektora Szkolnego o dacie przystąpienia do zajęć w szkole i przedłożyć świadectwo lekarza, które usprawiedliwiałoby konieczność przerwania zajęć wskutek choroby.

Jednocześnie zaznaczam, że Pan Wojewoda Wołyński pismem z dnia 28 kwietnia 1928 r. L. 1252/ZP. wydał polecenie, by lekarze urzędowi przy wydawaniu świadectwa nauczycielowi o konieczności udzielenia mu urlopu zdrowotnego ściśle określali termin, w którym należałoby udzielić urlopu, a przy wydawaniu zaświadczeń o zaszłej chorobie, wskutek której nauczyciel nie pełnił przez pewien czas obowiązków

służbowych, dokładnie zaznaczali, czy dana choroba rzeczywiście usprawiedliwiała przerwanie pracy w szkole bez uprzedniego uzyskania urlopu i w jakim terminie, po ustaniu choroby, nauczyciel zgłosił się po świadectwo.

W stosunku do nauczycieli urlopujących się zbyt często z powodu choroby i budzących jakiekolwiek podejrzenie o braku u nich kwalifikacyj zdrowotnych do pełnienia na stałe obowiązków nauczycielskich winni Panowie Inspektorowie Szkolni, zgodnie z okólnikiem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia publicznego z dnia 7 marca 1928 r. Nr. O.H.Fiz.217/28 (Dz. Urz. Min W. R. i O. P. Nr. 4/197 z dnia 16 kwietnia 1928 r.) zarządza zbadanie z urzędu stanu zdrowia. Skoro wyniki badania stwierdzą u nauczyciela tymczasowego brak warunków przydatności fizycznej do zawodu nauczycielskiego, należy niezwłocznie wystąpić z wnioskiem o jego zwolnienie.

Również, gdy chodzi o nauczycieli stałych, należy czuwać nad tem, by nauczyciele, wzbudzający swym wyglądem podejrzenie o poważną chorobę organiczną, zwłaszcza gruźlicę, mogącą udzielić się dziatwie szkolnej, byli poddawani urzędowemu badaniu lekarskiemu.

Równe, dnia 11 maja 1928 r. (Nr. I-5987/28).

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Szelągowski.*

Poz. 31.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Panów Inspektorów Szkolnych, Kierowników i Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w sprawie walki z chrabąszczem majowym.

Dyrekcja Lasów Państwowych w Łucku pismem z dnia 10 maja 1928 r. Nr. 11131/G.I. zawiadomiła, że 1) w roku bieżącym w niektórych miejscowościach Wołynia spodziewany jest dość znaczny lot chrabąszcza majowego (aczkolwiek jeszcze znaczniejszy przypadnie w północno-wschodniej części Wołynia i w przylegających Polesia w roku przyszłym), 2) zwiększające się od lat kilku stale rozmnażanie się tego szkodnika grozi, w razie zaniedbania z nim walki, nieobliczalnemi dla Kraju stratami — z czego ogół ludności wiejskiej nie zdaje sobie sprawy.

Kuratorjum zwraca się do P.P. Kierowników szkół i Nauczycieli(lek), by drogą organizowania wykładów i odczytów oraz urządzania zbierania tego owadu, przyczynili się do pomniejszenia zła. Zbiórka jest najskuteczniejsza wczesnym rankiem przez potrząsanie drzew. Zebrane chrabąszcze, stanowią-

ce dobry karm dla świń i drobiu, winne być zabijane przez oblewanie wrzątkiem lub przetrzymywanie w zawiązanych workach.

W razie zwrócenia się P. P. Nauczycieli — odpowiednie wykłady wygłoszą najbliżsi Nadleśniczowie państwowi.

Równe, dnia 18 maja 1928 r. (Nr. I-6574/28).

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Szelągowski.*

Poz. 32.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ODPIS.

Nr. OL.732/1. Warszawa dn. 10 kwietnia 1928 r.

Przedmiot: rejestracja akt przechowywanych przez urzędy państwowe II i I instancji.

Do
Pana WOJEWODY
w Łucku.

Akta, pozostałe po władzach Polski Niepodległej (przedrozbiorowej), jak również akta urzędów państw zaborczych, oraz władz okupacyjnych — słowem wszystkie akta, zdziałane przed powstaniem Polski Odrodzonej, winny znajdować się w archiwach państwowych. Mała ilość już istniejących archiwów państwowych i szczupłość ich pomieszczeń nie pozwoliła dotychczas na skupienie masy akt, pozostałych po władzach II i I Instancji. Wiele tych akt zaginęło w czasie wojny światowej, a później — polsko-rosyjskiej wiele uległo zniszczeniu z najrozmaitszych powodów.

Akta urzędów prowincjonalnych posiadają ogromne znaczenie dla historji danej części kraju, a będą miały szczególniejszą wartość przy rozwijającym się żywo i popieranym przez rząd ruchu krajoznawczo-regjonalnym. Zajęcie się zatem losem tych akt, które szczęśliwie unikły zagłady, jest sprawą nader ważną.

Doceniając jej wagę, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uznaje za wskazane tworzenie państwowych archiwów we wszystkich miastach wojewódzkich, a następnie w siedzibach urzędów powiatowych. Stwierdzenie gdzie, w jakiej ilości i jakie akta urzędów polskich, zaborczych i okupacyjnych znajdują się na przechowaniu urzędów państwowych, umożliwi Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego orjentację, gdzie przedewszystkiem, z uwagi na większe ilości pozostałych akt, winny być te archiwa powołane do życia.

Zarówno urzędy państwowe jak osoby prywatne, oraz badacze nauki poszukują wiadomości, które mogłyby się znaleść w odpowiednich aktach, pozostałych po rozmaitych urzę-

dach, które działały przed powstaniem Polski Odrodzonej. Pilną jest tedy rzeczą scentralizowanie ewidencji tych archiwaljów w Wydziale Archiwów Państwowych Ministerstwa W. R. i O. P.

W związku z powyższem na skutek odniesienia się do mnie Pana Ministra W. R. i O. P. przeprowadzenie rejestracji akt, zdziałanych przed wskrzeszeniem Rzeczypospolitej Polskiej, znajdujących się w przechowaniu władz administracji ogólnej, oraz przesłanie wypełnionych kwestjonarjuszy bezpośrednio do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Wydział Archiwów Państwowych Warszawa, ul. Długa 13 tel. 124-64 do dnia 1-go lipca 1928 roku.

Załączony kwestjonarjusz wraz z informacjami wskazuje, w jaki sposób rejestracja akt ma być wykonana.

W razie potrzeby Wydział Archiwów Państwowych udzieli bliższych wyjaśnień.

Podsekretarz Stanu (—) *Jaroszyński.*

KWESTJONARJUSZ
w sprawie akt przechowywanych przez urzędy państwowe.

1. **Nazwa urzędu państwowego wypełniającego kwestjonarjusz i jego dokładny adres.**..

2. **Dokładny adres lokalu, w którym znajdują się akta.** (Jeżeli mieszczą się gdzieindziej, niż w lokalu urzędu).

3. **Stan lokalu.** (podać gdzie znajdują się akta: w pokoju, korytarzu, piwnicy, na strychu, w lamusie (z zaznaczeniem czy miejsce przechowania jest odpowiednie, czy nieodpowiednie wilgoć, brak bezpieczeństwa od ognia, od złodziei od myszy i t. p.).

4. **Nazwy urzędów, po których pozostały akta.** (wymienić wszystkie urzędy, po których pozostałe akta przechowuje urząd państwowy, nie wymieniać tylko akt urzędów zdziałanych po powstaniu Polski Odrodzonej — np. Starostwo w X przechowuje akta: b. obwodu X (akta w języku polskim z przed r. 1867), b. urzędu powiatowego, b. kasy powiatowej, b. urzędu do spraw włościańskich, b. komisji do spraw poborowych, b. powiatowych władz okupacyjnych (niemieckich lub austryjackich. Jedynie w tym wypadku gdy akta rozmaitych urzędów są nie uporządkowane i pomieszane ze sobą, dopuszczalne jest ogólnikowe określenie np. Akta władz powiatu X z lat 1820—1915, w ilości 7,5 mtr. sześciennych.

Rejestrować należy nietylko akta urzędów państwowych lecz także władz samorządowych i instytucyj publicznych, znajdujących się na przechowaniu w urzędach państwowych: gmin miejskich, wiejskich i wyznaniowych, C Komitetu Obywatelskiego, R. G. O. i t. d.

5. **Ilość akt,** (ilość voluminów lub fascykułów, ksiąg i t. d. albo przynajmniej w metrach sześciennych).

6. **Stan przechowania akt,** (uporządkowane i zinwentaryzowane czy też w nieładzie, zniszczone, czy dobrze zachowane i t. d.).

7. **Data wypełnienia kwestjonarjusza.**

Pieczęć urzędu Podpis kierownika urzędu.

UWAGI:

1. Kwestjonarjusz sporządza się na maszynie lub ręcznie na papierze formatu kancelaryjnego w 3-ch egzemplarzach. Jeden egzemplarz pozostaje w urzędzie, który kwestjonarjusz wypełnił dwa następne odesłane być winny do Kuratorjum (Szkoły powszech. za pośred. Inspektorów Szkolnych), które jeden egz. zatrzyma u siebie drugi zaś odeszle do Wydziału Archiwów Państwowych Min. W. R. i O. P. Warszawa, ul. Długa 13.
2. Odwrotna strona kwestjonarjusza przeznaczona jest na notowanie dalszych losów akt.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów Gimnazjów i Seminarjów Państwowych, Seminarjum Duchownego w Krzemieńcu oraz Kierownictw Szkół Powszechnych i Zawodowych w Okręgu w sprawie archiwów państwowych.

Podając powyższe do wiadomości zarządzam;

Władze, Urzędy i Zakłady wypełnią powższy kwestjonarjusz w 2-ch egzemplarzach, przesyłając oba do Kuratorjum w terminie **do dnia 30 czerwca 1928 r.** O ile dany Zakład lub Urząd, działając w wykonaniu tutejszego okólnika Nr. O-4203/27, dokonał już uporządkowania akt, oraz nadesłał do Kuratorjum ich spis, organiczy się obecnie jedynie do cyfr ogólnych, powołując się co do szczegółów na odpowiedź swą na cytowany wyżej okólnik Kuratorjum.

Zwracam uwagę, że ratowanie resztek zabytków i akt do historji administracji i szkolnictwa na Wołyniu jest zakazem kategorycznym powinności obywatelskiej. Istniejące gdzieś w ukryciu zarzucone w rupieciach dokumenty i akta pozwolą na właściwe i prawne rozstrzygnięcie szerego zagadnień niejednokrotnie o charakterze ogólnym, wyjaśnią szereg kwestyj, mających pierwszorzędne znaczenie dla administracji tej części Rzeczypospolitej. Z tych względów polecam opiece Panów wszystkie znajdujące się w ich posiadanu dokumenty, ich odpisy, regesty lub tem podobne akta, które powstały wskutek urzędowania i czynności władz, urzędów i wogóle jakichkolwiek organów Państwa Polskiego, władz kościelnych wyznaniowych, instytucyj i korporacji, publicznych i prywatnych na

ziemach polskich istniejących, dalej organów państwowych rosyjskich, które działały na terenie Państwa Polskiego, a także organów władz okupacyjnych.

Równe, dnia 21 maja 1928 r. (Nr. O-6338/28).

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
Naczelnik Wydziału (—) *St. Sowiński.*

Poz. 33.

MINISTER
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Warszawa, dnia 24 marca 1928 roku.
Nr. O.Prez.Paz.-1035|28.

W sprawie zaświadczeń na ulgowe paszporty zagraniczne dla nauczycielstwa:

Ze względu na napływające już do Ministerstwa prośby nauczycielstwa o przyznanie zaświadczeń na ulgowe paszporty zagraniczne oznajmiam, że z powodu lepszej niźli w roku ubiegłym sytuacji finansowej Państwa nie będę czynił zasadniczo wielkich trudności w przyznawaniu wspomnianych zaświadczeń.

Bądź co bądź polecam, aby do Ministerstwa przesyłane były drogą służbową podania należycie umotywowane przez bezpośrednią władzę przełożoną nauczyciela, oraz zaopatrzone w odnośny wniosek Kuratorjum. Zwracam uwagę, że w pierwszym rzędzie będą uwzględniani nauczyciele języków obcych, chcący dokształcać się na specjalnych kursach zagranicą (w tym wypadku do podania musi być załączony dowód przyjęcia na te kursy) co do nauczycieli innych przedmiotów muszą w podaniu uzasadnić potrzebę odbycia dodatkowych studjów zagranicą w czasie wakacyj.

W obydwu wypadkach Kuratorjum winno zaznaczyć w swym wniosku, czy wyjazd nauczyciela uważa za pożądany i dla dobra szkoły wskazany.

Minister (—) *Dr. Dobrucki.*

Poz. 34.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Władz Szkolnych I Instancji i Ogółu Nauczycielstwa w Okręgu Szkolnym Wołyńskim w sprawie wojskowych zebrań kontrolnych.

Wobec niedoceniania nieraz ważności zebrań kontrolnych przez urzędników i nauczycieli zarządzam, by w przyszłości

obowiązani do zgłoszenia się bo zebrań kontrolnych funkcjonarjusze i nauczyciele zwalniani byli bezwarunkowo od zajęć, służbowych na czas zebrań kontrolnych, by do zebrań tych zgłaszali się ściśle w oznaczonych terminach, wraz ze swemi książeczkami wojskowemi i kartami mobilizacyjnemi, by wreszcie zachowanie ich podczas zebrań nie dawało powodu do jakichkolwiek ujemnych spostrzeżeń.

Równe, dnia 5 maja 1928 r. (Nr. O-5556/28).

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Szelągowski.*

Poz. 35.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego.

Do Dyrekcyj Państwowych i Prywatnych z prawami publiczności, Szkół Średnich, Seminarjów Nauczycielskich Szkół zawodowych i Kierownictw Szkół Powszechnych w Okręgu

w sprawie wprowadzenia druków szkolnych do szkół.

Zwracając uwagę na ogłoszony Dzienniku Urz. Min W. R. i O. P. Nr. 2 i 4 ex 1928, wykaz świadectw i druków szkolnych, polecam na zasadzie reskryptu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 maja 1928 r. Nr. 0. Prez. 3150, używać od dnia 1 września 1928 r. w odnośnych szkołach wszystkich tych druków szkolnych, które w wykazie są wyszczególnione. a wykonane zostały w Drukarni Państwowej w Warszawie według wzorów ustalonych przez Ministerstwo.

Innych druków szkolnych poza temi używać nie wolno Z pośród wymienionych w wykazie druków formularze protokołów egzaminów dojrzałości są już gotowe i już w obecnym okresie egzaminów mogą być używane. Drukarnia Państwowa rozsyła je już do składów, w których Dyrekcje mogą je zakupywać.

Zawiadomienie i nabywanie druków szkolnych dokonywane być winno podobne jak świadectw szkolnych—**z wyjątkiem świadectw dojrzałości**—w księgarniach, względnie składach, którym została oddana sprzedaż przez Drukarnię Państwową w Warszawie (na Okręg Wołyński— Księgarnia Michałowicza i Zielińskiego w Równem — ul. 3 Maja).

Przy zamówieniach na świadectwa szkolne należy stosować się do okólnika tutejszego z dnia 30 marca 1927 r. Nr. 0-716/27 (Dz. Urz. Kur. O. S. W. Nr. 3 p. 38), wyszczególniając w zamówieniu:

a) czy szkoła jest państwowa, lub prywatna z prawami,
b) dokładny adres,

c) ilość poszczególnych świadectw,
d) signum oraz nazwę typu świadectwa.

Zamówienie winno być podpisane przez Dyrektora lub Kierownika Zakładu i zaopatrzone pieczęcią urzędową szkoły.

Przesyłka świadectw przez składy druków odbywać się będzie zgodnie z punktem 11 okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30 marca 1927 r. Nr. 0 Prez. 716/27, ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum pod poz. 38,

Świadectwa dojrzałości należy nadal zamawiać wyłącznie bezpośrędnio w Drukarni Państwowej w Warszawie.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
Naczelnik Wydziału (—) *St. Sowiński.*

Poz. 36.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Panów Inspektorów Szkolnych w sprawie kursów wakacyjnych.

W związku z okólnikami Ministerstwa z 11. IV. Nr. I-5507/28, ogłoszonym w Dzien. Urzęd. Nr. 4, poz. 84 i z 11. V. 1928 r. Nr. I-6775/28, rozesłanym bezpośrednio przez Ministerstwo, oraz wślad za okólnikiem Kuratorjum z 24. IV. Nr. 5319/28 (Dz. Urz. Kurat. Nr. 3, poz. 28) Kuratorjum prosi wszystkich Panów Inspektorów o dołożenie starań, by zapewnić organizowanym kursom odpowiednią frekwencję, a Panów Inspektorów, w których powiatach organizują się kursy, by organizacja ich wypadła jak najlepiej.

W szczególności należy unikać błędów i niedomagań zauważonych w roku ubiegłym.

I. **Fundusze**, uzyskane od samorządów, z wpisowego, skarbowe i inne, przeznaczone na kursy, winny być użyte wyłącznie na cele ściśle z kursami związane. Gdyby pozostawały pewne kwoty, po zaspokojeniu niezbędnych wydatków, należy obrócić je na ogólne cele, związane z kursem, jak zakup podręczników, przyrządów i pomocy do nauki, wspólną wycieczkę lub t. p. Nie można udzielać z tych funduszów zapomóg poszczególnym osobom. P.P. Inspektorowie nie organizujący kursów, przekażą uzyskane pieniądze na kursy wakacyjne, Inspektorom organizującym kursy, proporcjonalnie do liczby kandydatów ze swych powiatów.

We wrześniu należy przedłożyć sprawozdania, rachunkowe obejmujące wszystkie sumy kursowe, niezależnie od wyliczenia przesłanego Kuratorjum dla sum skarbowych.

II. **Internat,** winien być wcześniej urządzony by nauczycielstwo, przybywające na kurs, mogło znaleść odpowiednie warunki pobytu i pracy. Do współpracy nad organizowaniem internatu pożądane byłoby wciągnięcie miejscowego nauczycielstwa.

III. **Wspólne kuchnie**, przy kursie dla słuchaczy i prelegentów jak to już niejednokrotnie podkreślało Ministerstwo i Kuratorjum, muszą być należycie urządzone i mieć na celu poza udogodnieniami dla słuchaczy w utrzymaniu, również wytworzenie współżycia koleżeńskiego i towarzyskiego. Ponieważ prowadzenie wspólnej kuchni przysparza kierownikowi administracyjnemu znacznie więcej trudu, Ministerstwo przeznacza dla kierowników administracyjnych kursów prowadzących wspólne kuchnie 100 zł. wynagrodzenia, zamiast 50 zł. płatnych za administrację samego kursu.

IV. **Sala wykładowa, pracownia, pomoce naukowe i bibljoteka,** winny być również zawczasu przygotowane, by praca na kursie mogła być rozpoczęta normalnie od pierwszego dnia. Co do pracowni i pomocy naukowych należy się we właściwym czasie porozumieć z odnośnemi Dyrekcjami i nauczycielami szkół średnich dla uniknięcia nieporozumień.

V. **Prelegenci,** otrzymują wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 500 zł. za całomiesięczną pracę przy 18 godzinach tygodniowo. Niezależnie mają otrzymać mieszkanie i utrzymanie w naturze. Wypłacanie zamiast utrzymania diet, względnie równoważnika pieniężnego jest bezwarunkowo niedopuszczalne. Prelegentów zamiejscowych, nieznających warunków lokalnych, polecam troskliwej opiece Panów Inspektorów.

VI. **Słuchacze.** Wszyscy Panowie Inspektorowie dołożą starań, by organizowanym kursom zapewnić odpowiednią liczbę chętnych słuchaczy. Dla osiągnięcia tego celu użyją Panowie swego wpływu, a w szczególności zwracam uwagę na następujące środki, które należałoby w pierwszym rzędzie wyzyskać:

1) rozmowy z nauczycielstwem,

2) konferencje z przedstawiecielami organizacyj nauczycielskich, celem zainteresowania ich organizacją kursów,

3) wydanie zarządzeń, by sprawa dokształcania nauczycieli drogą kursów wakacyjnych weszła na porządek obrad konferencyj rejonowych w miesiącu maju i pierwszej połowy czerwca.

4) wyzyskanie wyjazdów wizytacyjnych. Tu zaznaczam, że Ministerstwo zamierza w najbliższych dniach wydać szczegółową odezwę dla nauczycielstwa szkół powszechnych. Odezwa ta wyjaśniać będzie tendencję Ministerstwa w sprawie akcji tegorocznych kursów wakacyjnych oraz znaczenie poszczególnych kursów. Odezwa będzie do nabycia w handlu księgarskim.

Przedewszystkiem należy dążyć, by na kursy dla kwalifikowanych nauczycieli z wyjątkiem kursów języka ruskiego, zapisywali się nauczyciele szkół więcejklasowych. Uczestnikom będą wydane zaświadczenia, odpisy których należy włączyć do akt służbowych nauczycieli dla stwierdzenia, że dany nauczyciel pracuje nad własnem dalszem kształceniem (Art. 23 poz. 3 Ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli). Na kursy języka ruskiego początkowe winni zapisywać się nauczyciele ze szkół niżej zorganizowanych, a końcowe uczestnicy zeszłorocznych początkowych. Z ukończenia kursu końcowego języka ruskiego na podstawie egzaminu należy wydać świadectwa.

VII. **Kursy dla nauczycieli niekwalifikowanych**, z braku kredytów nie mogły być zorganizowane z funduszów państwowych, nie mniej jednak mogą być uruchomione kosztem organizacyj nauczycielskich, względnie instytucyj samorządowych. O ile znalazłaby się odpowiednia liczba chętnych kandydatów, porozumie się Pan Inspektor w tej sprawie z odnośnymi czynnikami i wystąpi z wnioskiem **przed 15 czerwca.** Kursy te należy traktować jako przygotowuwujące do egzaminu przed Państwową Komisją Egzaminacyjną w Ostrogu, która rozpocznie egzaminy 30 lipca dla wszystkich grup. Jeden taki kurs metodyczno-pedagogiczny będzie zorganizowany w Ostrogu, powiatu zdołbunowskiego, w terminie od 2—29 lipca, o czem należy powiadomić zainteresowane nauczycielstwo.

VIII. **Opieka nad kursami,** w pierwszym rzędzie spoczywa w rękach Panów Inspektorów, z tego względu w czasie trwania kursu w powiecie nie mogą zainteresowani P. P. Inspektorowie korzystać z urlopu. Kursy organizowane przez Kuratorjum w Liceum Krzemienieckiem, czy w Seminarjum Nauczycielskiem w Ostrogu, podlegają również odnośnym P.P. Inspektorom w myśl § 3. Regulaminu z 28. XII. 1920 roku Nr. 30267/I. (Dz. Urz. Nr. 1 poz. 11 z 1921 r.). Radę Pedagogiczną dla każdego kursu, względnie kilku należy utworzyć w myśl § 4 i § 10 powołanego regulaminu.

Do 16 czerwca b. r. nadeślą: a) wszyscy P. P. Inspektorowie krótkie sprawozdanie o liczbie zapisanych nauczycieli na poszczególne kursy z powierzonych Im powiatów z dołączeniem imiennego wykazu, oraz zaznaczeniem, jakiemi sumami rozporządzają na kursy wakacyjne i jak zamierzają je rozdysponować, b) P. P. Inspektorowie, organizujący kursy — sprawozdanie z poczynionych przygotowań podaniem nazwiska zaangażowanego—kierownika administracyjnego, oraz dołączeniem wykazu zgłoszonych kandydatów na kurs.

Równe, dnia 22 maja 1928 r. (Nr. I-6830/28).

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Szelągowski.*

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Ogółu Nauczycieli Okręgu Szkolnego Wołyńskiego w sprawie pomocy ofiarom trzęsienia ziemi w Bułgarji.

Polski Komitet pomocy ofiarom trzęsienia ziemi w Bułgarji wydał odezwę, w której przedstawiwszy grozę klęski wzywa wszystkich, by współczując bratniemu narodowi bułgarskiemu przyśli mu z pomocą materjalną przez składanie ofiar pieniężnych i w naturze.

Ofiary pieniężne składać można u skarbnika Komitetu p. Fr. Karpińskiego w Warszawie ul. Elektroralna 35.

Podając powyższe do wiadomości zachęcam Nauczycielstwo do rozwinięcia możliwie najenergiczniejszej działalności o charakterze ogólnym wyłącznie pozaszkolnym w kierunku niesienia pomocy ciężko doświadczonemu narodowi bułgarskiemu.

Równe, dnia 24 Maja 1928 r. (Nr. O-6167/28).

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
Naczelnik Wydziału (*St. Sowiński*)

RUCH SŁUŻBOWY

Kuratorjum.

Pan Minister W. R. i O. P. reskryptem z dnia 25/IV 1928 r. Nr. O. Prez. 1944/28 przeniósł p. Stanisława Sowińskiego, Naczelnika Wydziału Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego z dniem 1 maja 1928 r. na równorzędne stanowisko do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego.

Dnia 9/V 1928 r. Nr. O-5926/28.

Pan Minister W. R. i O. P. reskryptem z dnia 2/III 1928 r. Nr. O. Prez. 1236/28 zwolnił na własną prośbę p. Stanisława Naszydłowskiego od pełnienia obowiązków naczełnika Wydziału Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego, powracając mu poprzednie stanowisko Dyrektora Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego w Łowiczu.

Pan Kurator O. S. Woł. pismem z dnia 18/V 1928 roku Nr. O-6475/28 zwolnił na własną prośbę p. Hornung Stefanję od pełnienia obowiązków pracowniczki kontraktowej XII st. służb. z dniem 31 maja 1928 r.

Pan Kurator O. S. W. Woł pismem z dnia 12/IV 1928 r. Nr. I-4460/28 przydzielił p. Aleksandra Karpowicza, nauczyciela szkoły powszechnej w Rubczy, gmina Aleksandrja powiatu rówieńskiego, na własną prośbę do biura Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego z ważnością od dnia 1 lipca 1928 r. aż do odwołania.

Zgodnie z postanowieniem art. 11 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Ust. Rzp. Pol. Nr. 92, poz. 530) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1.XII 1927 r. (Dz. Ust. Rzp. Pol. Nr. 67 poz. 592) Kuratorjum ogłasza:

A. KONKURS

na stanowiska stałych kierowników szkół powszechnych Okręgu Szkolnego Wołyńskiego, a mianowicie:

I. W POWIECIE DUBIEŃSKIM.

L. p.	Gmina miejska lub wiejska	Miejscowość szkoły lub jej nazwa	Typ szkoły	Język nauczania	Budynek szkolny		Mieszkanie dla kierownika szkoły		Ziemia dla kierow.
					Włas.	Wynajęty	Pokoi	Kuchn.	
1	Dubno, m. pow.	Nr. 2, żeńska	7-klas.	polski, rus. jako przedm.	—	Tak	—	—	—
2	Boremel	Boremel	5 „	utrakwistyczna	—	Tak	1	1	—
3	Młynów	Młynów	5 „	polski, rus, jako przedm.	Tak	Tak	1	1	1 ha.
4	Werba	Werba	5 „	„ „ „ „	—	Tak	—	—	—
5	Dubno	Mirogoszcza	4 „	polski, rus. i czes. jako prz.	Tak	—	3	1	2.318 m^2
6	Krupiec	Kozin	4 „	utrakwistyczna	Tak	—	1	1	1.000 m^2
7	Warkowicze	Warkowicze	4 „	polski, rus. jako przedm.	Tak	—	wynag	a rem.	
8	Krupiec	Krupiec	3 „	„ „ „ „	Tak	—	2	1	4.363 m^2
9	Radziwiłłów	Podzamcze	3 „	„ „ „ „	—	Tak	1	1	5 ha
10	Tesłuhów	Zabokrzyki Duże	3 „	ruski	Tak	Tak	2	1	25 m^2

II. W POWIECIE HOROCHOWSKIM.

1	Beresteczko, m-ko	Beresteczko	7-klas.	Polsk. rus. jako przedm.	Tak	—	3	2	6.061 m^2
2	Horochów, m. pow.	Horochów	7 „	„ „ „ „	Tak	Tak	1	—	$1^1/_2$ ha
3	Brany	Drużkopol	6 „	„ „ „ „	Tak	—	1	1	6.400 m^2
4	Chorów	Łokacze	4 „	polski	Tak	—	2	1	8.300 m^2
5	Kisielin	Oździutycze	4 „	„	—	Tak	—	—	1.69 ha
6	Skobełka	Skobełka	4 „	utrakwistyczna	Tak	—	1	1	3/8 ha
7	Brany	Boroczyce	3 „	polsk. rus. jako przedm.	Tak	—	1	1	—
8	Brany	Brany	3 „	„ „ „ „	Tak	—	2	1	—
9	Brany	Bużany	3 „	„ „ „ „	Tak	—	—	2	—
10	Podbrzezie	Fusów	3 „	„ „ „ „	—	Tak	—	—	4.004 m^2
11	Podbrzezie	Ochłopów	3 „	„ „ „ „	Tak	Tak	3	1	—
12	Podbrzezie	Pieczychwosty	3 „	utrakwistyczna	Tak	—	2	1	—
13	Skobełka	Chołoniów	3 „	polsk. rus. jako przedm.	Tak	—	2	1	2.480 m^2
14	Skobełka	Myśliny	3 „	utrakwistyczna	Tak	Tak	2	1	79 ar.
15	Skobełka	Zygmuntów	3 „	polski	—	Tak	—	—	—

III. W POWIECIE KOSTOPOLSKIM.

L. p.	Gmina miejska lub wiejska	Miejscowość szkoły lub jej nazwa	Typ szkoły	Język nauczania	Budynek szkolny Włas.	Budynek szkolny Wynajęty	Mieszkanie dla kierownika szkoły Pokoi	Mieszkanie dla kierownika szkoły Kuchni	Ziemia dla kierow.
1	Kostopol, m. pow.	Nr. 1 męska imienia Staszyca	7-klas.	Polski	—	Tak	—	—	—
2	,,	Nr. 2 żeńska imienia Konopnickiej	7 „	„	Tak	Tak	2	1	—
3	Ludwipol. m-ko	Ludwipol	7 „	,,	Tak	—	2	1	$1^1/_2$ ha
4	Derażne	Deraźne	6 „	utrakwistyczna	Tak	Tak	3	1	16.95 ha
5	Stydyń	Stydyń Mały	4 „	.,	Tak	—	2	1	—
6	Kostopol	Podłużne	4 „	utrakwistyczna	Tak	—	3	1	2 ha 86 m^2
7	Ludwipol	Potasznia-Jackow.	4 „	Polski	Tak	—	2	1	—
8	Kostopol	Siedliszcze Małe	3 „	,,	—	Tak	—	—	—
9	Stepań	Huta Stepańska	3 „	,,	—	Tak	—	—	$1^1/_2$ ha

IV. W POWIECIE KOWELSKIM.

L. p.	Gmina miejska lub wiejska	Miejscowość szkoły lub jej nazwa	Typ szkoły	Język nauczania	Budynek szkolny Włas.	Budynek szkolny Wynajęty	Mieszkanie dla kierownika szkoły Pokoi	Mieszkanie dla kierownika szkoły Kuchni	Ziemia dla kierow.
1	Kowel, m. pow.	Nr, 3 męska	7-klas	Polsk. rus. jako przedm.	Tak	Tak	—	—	—
2	,,	Nr. 4 koed. żyd.	7 ,,	polski	—	Tak	2	1	—
3	,,	Nr. 6 ,, ,,	7 ,,	,,	—	Tak	—	—	—
4	Maciejów, m-ko	Maciejów męs.	7 .,	polsk. rus. nadobow.	Tak	—	2	1	1 ha
5	Hołoby	Hołoby, st. kol.	7 ,,	polsk. rus. jako przedm.	Tak	—	3	1	6 ha
6	Turzysk	Turzysk	6 ,,	utrakwistyczna	Tak	—	3	1	$2^1/_2$ ha
7	Ratno, m-ko	Ratno	5 ,,	polsk. rus. jako przedm.	Tak	Tak	2	1	—
8	Maciejów, m-ko	Maciejów żeńska	4 ,,	polsk, rus. nadobow.	—	Tak	—	—	—

9	Stare Koszary	Stare Koszary	4 „	utrakwistyczna	Tak	—	3	1	2 1/2 ha
10	Gródek	Maniewicze	3 „	polski	—	Tak	—	—	320 m²
11	Lubltów	Drozdnie	3 „	utrakwistyczna	Tak	Tak	3	1	200 m²
12	Gródek	Gródek	3 „	utrakwistyczna	Tak	—	2	1	3/4 ha
13	Maciejów	Śmidyń	3 „	„	Tak	—	2	1	2 ha
14	Nowy Dwór	Kupiczów	3 „	pol. czes. jako przedm.	—	Tak	—	—	4.673 m²
15	Powórsk	Koźlenicze	3 „	utrakwistyczna	Tak	—	2	1	1 ha
16	Siedliszcze	Nowa Wyżwa	3 „	„	Tak	—	1	1	5.899 m²
17	„	Siekuń	3 „	„	Tak	—	2	1	1 ha
18	„	Stara Wyżwa	3 „	„	Tak	—	3	1	2 ha
19	Stare Koszary	Różyn	3 „	polsk. rus. jako przedm.	Tak	—	—	—	1 ha
20	Wielick	Mielnica	3 „	„ „ „ „	Tak	—	2	1	2 ha
			V. W POWIECIE KRZEMIENIECKIM.						
1	Białozórka m-ko	Białożórka	7-klas.	Polsk. rus. jako przedm.	Tak	—	2	1	—
2	Krzemien. m. pow.	Nr. 1	7 „	polski	—	Tak	1	1	—
3	„	Nr. 3	7 „	utrakwistyczna	—	Tak	2	1	—
4	„	Nr. 4 dla żydów	7 „	polski	—	Tak	2	1	—
5	Poczajów m-ko	Nr. 1	7 „	„	Tak	Tak	2	1	1/4 ha
6	„	Nr. 2	7 „	utrakwistyczna	—	Tak	—	—	—
7	Szumsk	Szumsk	7 „	polsk. rus. jako przedm.	Tak	—	2	1	1 ha
8	Wiśniowiec	Wiśniowiec, Nowy	7 „	„ „ „ „	Tak	—	2	1	3.890 m²
9	Wyżgródek	Wyżgródek	6 „	„ „ „ „	Tak	—	3	1	1 ha

10	Łanowce	Łanowce	5-klas.	Polsk. rus. jako przedm.	Tak	Tak	1	1	—
11	Wiśniowiec	Wiśniowiec Stary	4 „	utrakwistyczna	Tak	—	2	1	$^1/_4$ ha
12	Poczajów	Leduchów	4 „	polsk. rus. jako przedm.	—	Tak	—	—	—
13	Borsuki	Maciejowce	4 „	utrakwistyczna	Tak	—	2	1	2.000 m^2
14	Bereźce	Bereźce	3 „	polsk. rus. jako przedm.	—	Tak	—	—	$1^1/_2$ ha
15	Białokrynica	Zaleźce Szumskie	3 „	utrakwistyczna	—	Tak	—	—	—
16	Borki	Katerburg	3 „	polsk. rus. jako przedm.	Tak	—	2	1	—
17	„	Ludwiszcze	3 „	„ „ „ „	—	Tak	2	1	$^3/_4$ dz.
18	Borsuki	Okniny Wielkie	3 „	„ „ „ „	Tak	—	4	1	$^1/_4$ dz.
19	Dederkały	Dederkały Wielkie	3 „	„ „ „ „	Tak	—	1	1	—
20	„	Zagajce Wielkie	3 „	„ „ „ „	Tak	—	—	1	556 m^2
21	Borsuki	Przedmirka	2 „	„ „ „ „	Tak	—	2	1	2.000 m^2
				VI. W POWIECIE LUBOMELSKIM.					
1	Bereżce	Jagodzin-Rymacze	7-klas.	Polski	Tak	Tak	2	1	1.50 ar.
2	Lubomla. m. pow.	Nr. 1	7 „	„	Tak	—	3	1	$1^3/_4$ ha
3	„	Nr. 2	4 „	„	—	Tak	—	—	—
4	Głowno	Głowno	3 „	polsk. rus. jako przedm.	—	Tak	—	—	$^1/_4$ dz.
5	Huszcza	Opalin	3 „	polski	Tak	—	2	1	400 m^2
6	Lubomla	Podgrodno	3 „	utrakwistyczna	Tak	—	1	1	2.500 m^2
7	Pulmo	Piszcza	3 „	„	Tak	—	3	1	—
8	Szack	Szack	3 „	polski	Tak	—	1	1	3.6 ha

VII. W POWIECIE ŁUCKIM.

1	Łuck, m. pow.	Nr. 3 męska	7-klas.	Polsk. rus. jako przedm.	—	Tak	2	1	—
2	„ „ „	Nr. 5 żeńsk. (żyd.)	7 „	polski	—	Tak	2	1	—
3	Torczyn	Torczyn	7 „	„	—	Tak	2	1	—
4	Połonka	Ławrów	5 „	utrakwistyczna	—	Tak	—	—	1/2 ha
5	Czaruków	Hubin	3 „	„	Tak	—	2	1	1/2 ha
6	Kołki	Kołki	3 „	„	Tak	—	2	1	658 m²
7	Poddębce	Romanów	3 „	„	Tak	—	2	1	2 ha
8	Miedwieże	Czartorysk	3 „	„	—	Tak	—	—	—
9	Rożyszcze	Żydyczyn	3 „	„	Tak	—	1	1	2 ha
10	Szczurzyn	Chorochoryń	3 „	polski	—	Tak	—	—	2 ha
11	Połonka	Radomyśl	2 „	utrakwistyczna	Tak	—	2	1	100 m²

VIII W POWIECIE RÓWIEŃSKIM.

1	Klewań, m-ko	Klewań	7-klas.	Polski	—	Tak	2	1	—
2	Korzec m-ko,	Nr. 1 męska imienia Sienkiewicza	7 „	polsk. rus. nadobow.	Tak	—	3	1	1 ha
3	„	Nr. 2 żeńska	7 „	„ „ „	—	Tak	—	—	—
4	Międzyrzec, m-ko	Międzyrzec	7 „	utrakwistyczna	Tak	—	2	1	809 m²
5	Równe, m. pow.	Nr. 3 im. J. Słowack.	7 „	polski	—	Tak	2	1	—
6	„	Nr. 4 koeduk. im. A. Mickiewicza	7 „	„	Tak	—	—	—	—
7	„	Nr. 5 męska dla żyd.	7 „	„	—	Tak	—	—	—
8	„	Nr. 6 żeńsk. dla żydów im. M. Konopnickiej	7 „	„	—	Tak	—	—	—
9	„	Nr. 7 koed. dla żyd. im. T. Czackiego	7 „	„	—	Tak	—	—	—

10	Równe, m. pow.	Nr. 8 żeńska im. H. Sienkiewicza	7-klas.	Polsk. rus. nadobow.	Tak	—	2	1	0.9 ha
11	„	Nr. 9	7 „	„ „ „	—	Tak	—	—	—
12	Równe	Gródek	6 „	utrakwistyczna	Tak	—	2	1	1.814 m²
13	Aleksandrja	Aleksandrja	5 „	„	Tak	Tak	3	1	1.555 m²
14	„	Żytyń-Cukrow.	5 „	polski	—	Tak	2	1	—
15	Dziatkiewicze	Glińsk	5 „	polsk. rus. jako przedm.	Tak	—	3	1	9.265 m²
16	„	Gruszwica	5 „	utrakwistyczna	Tak	—	2	1	—
17	Klewań	Klewań, osada	3 „	„	Tak	—	2	1	1.000 m²
18	Majków	Majków	3 „	„	Tak	Tak	1	1	—
19	Równe	Basowy Kąt	3 „	„	Tak	—	2	1	849 m²
			IX. W POWIECIE WŁODZIMIERSKIM.						
1	Włodzimierz, m. p.	Nr. 1 męska	7-klas.	Polsk. rus. jako przedm.	—	Tak	—	—	—
2	„	Nr. 3 męska	7 „	polski	Tak	—	1	1	—
3	Poryck	Poryck koed.	7 „	„	Tak	—	1	1	71 ar.
4	Uściług, m-ko	Uściług koed.	7 „	„	Tak	—	2	1	13²/₄ mor.
5	Werba	Świczów	3 „	„	Tak	—	3	1	2.599 m²
6	„	Werba	3 „	utrakwistyczna	Tak	—	1	1	1 ha
7	Korytnica	Korytnica	3 „	polski	Tak	Tak	1	1	2 mr.
			X. W POWIECIE ZDOŁBUNOWSKIM.						
1	Mizocz	Dermań	7-klas.	Utrakwistyczna	Tak	Tak	1	1	—
2	„	Mizocz	7 „	polski	Tak	—	—	—	5.941 m²

3	Zdołbica	Zdołbica	7-klas.	Utrakwistyczna	Tak	—	2	1	6.970 m²
4	Ostróg, m-sto	Nr. 1 męska imienia Staszyca	7 ,,	polski	—	Tak	—	—	—
5	,,	Nr. 2 żeńska im. El. Orzeszkowej	7 ,,	,,	—	Tak	—	—	—
6	,,	Nr. 3 koed. żydow.	7 ,,	,,	—	Tak	—	—	—
7	,,	Nr. 4 koeduk. im. H. Kołłątaja	7 ,,	polsk. rus. jako przedm.	Tak	Tak	2	1	—
8	Zdołbunów, m. p.	Nr. 3	7kl.rozw.	utrakwistyczna	Tak	—	—	—	—
9	Chorów	Białoszów	6-klas.	polsk. rus. jako przedm.	Tak	—	2	1	—
10	Nowomalin	Międzyrzecz	6 ,,	,, ,, ,, ,,	Tak	Tak	1	1	—
11	Sijańce	Milatyn	5 ,,	,, ,, ,, ,,	Tak	Tak	1	1	1.480 m²
12	Chorów	Wierzchów	5 ,,	,, ,, ,, ,,	Tak	—	2	1	1 ha
13	,,	Chorów	4 ,,	,, ,, ,, ,,	—	Tak	—	—	1 ha
14	Buderaż	Buderaż	3 ,,	utrakwistyczna	Tak	—	—	—	9.942 m²
15	Chorów	Korostawa	3 ,,	,,	Tak	—	2	1	4.150 m²
16	,,	Płoska	3 ,,	,,	Tak	—	1	1	542 m²
17	,,	Wielbowne	3 ,,	polsk. rus. jako przedm.	Tak	Tak	2	1	—
18	Mizocz	Białoszów	3 ,,	utrakwistyczna	Tak	—	1	1	—
19	Nowomalin	Eljaszówka	3 ,,	polski	—	Tak	—	—	—
20	,,	Wilja	3 ,,	polsk. rus. jako przedm.	Tak	—	1	1	—
21	Sijańce	Boczanica	3 ,,	,, ,, ,, ,,	Tak	—	1	1	—
22	,,	Moszczanica	3 ,,	,, ,, ,, ,,	Tak	Tak	1	1	—
23	,,	Sadki	3 ,,	,, ,, ,, ,,	Tak	Tak	1	1	5.900 m²
24	Zdołbica	Tajkury	3 ,,	utrakwistyczna	Tak	Tak	1	1	—

B. KONKURS

na stanowiska stałych nauczycieli (lek) 7-klasowych szkół powszechnych w powiecie rówieńskim:

1) Równe, m. pow., Nr. 1, męska, im H. Sienkiewicza, polski, ruski nadobowiązkowy.

2) Równe, m. pow., Nr. 9, polski, ruski nadobowiązkowy.

UWAGA:

Kandydaci na wymienione powyżej stanowiska, winni wykazać się pełnemi kwalifikacjami nauczycielskiemi i conajmniej 5-letnią praktyką w zawodzie nauczycielskim.

Pierwszeństwo zastrzega się kandydatom, posiadającym oprócz normalnych kwalifikacyj naukowych — egzaminy zawodowe względnie dyplomy, podane w punkcie 2-gim (do art. 45 ust. upos.) okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14. XII. 1923 r. Nr. 16136/I/23, (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1(123), poz. 5 z 1924 r.).

Podania wraz z dokumentami kwalifikacyjnemi i przebiegu służby nauczycielskiej, należy wnosić drogą służbową w terminie czterotygodniowym, poczynając od 1 dnia, następującego po ogłoszeniu konkursu. Podania adresowane do Kuratorjum, należy skierowywać do właściwego Inspektora Szkolnego, w którego powiecie — kandydat zamierza ubiegać się o posadę.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Szelągowski.*

RUCH SŁUŻBOWY.

Szkolnictwo powszechne.

Na mocy art. 4 punktu 7 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. (Dz. Ust. Rzp. Pol. Nr. 50, poz. 304 z 1920 r.) oraz zgodnie z postanowieniem art. 147 ustępu 2-go ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służcowych nauczycieli (Dz. Ust. Rzp. Pol. Nr. 92, poz. 530 z 1926 r.) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. Ust. Rzp. Pol. Nr. 67, poz. 592 z 1927 r.), Kurator Okręgu Szkolnego Wołyńskiego uznał za mianowanych od dnia 1 stycznia 1927 r. na stanowiskach stałych kierowników, dotychczasowych p.o. kierowników, a mianowicie:

1) p. Franciszka Chudzika, w 7-klas. publ. szkole powszechnej Nr. 2 we Włodzimierzu, dekretem z dnia 8/V.1928 r. Nr. I-6334/28,

2) p. Andrzeja Demidiuka, w 7-klas. publ szkole powszechnej w Stepaniu, tejże gminy, pow- kostopolskiego, dekretem z dnia 8/V.1928 r. Nr. I-6332/28.

3) p. Jakóba Packera, w 7-klas. publ. szkole powszechnej Nr. 1 w Tuczynie, tejże gminy, pow. rówieńskiego, dekretem z dnia 8/V.1928 r. Nr. I-6324/28,

4) p. Aleksego Redkę, w 7-klas. publ, szkole powszechnej Nr. 4 na Krasnem w Łucku, dekretem z dnia 8/V.1928 r. Nr. I-6729/28,

5) p. Zofję Rudominę, w 7-klas. publ. szkole powszechnej żeńskiej w Korcu, pow. rówieńskiego, dekretem z dnia 8/V.1928 r. Nr. I-2594/28,

6) p. Marję Suchodolską, w 7-klas. publ. szkole powszechnej Nr. 2 w Tuczynie, tejże gminy, pow. rówieńskiego, dekretem z dnia 8/V.1928 r. Nr. I-6323/28,

7) p. Marję Żułkosiową, w 7-klas. publ. szkole powszechnej Nr. 2, im Adama Mickiewicza w Kowlu, dekretem z dnia 8/V.1928 r. Nr. I-6333/28,

8) p. Mikołaja Romankiewicza, w 5-klas. publ. szkole powszechnej w Bereznem, tejże gminy, pow. kostopolskiego, dekretem z dnia 8/5 1928 r. Nr. I-6331/28,

9) p. Cyryla Krestjanpola, w 4-klas. publ. szkole powszechnej w Starym Aleksińcu, tejże gminy, powiatu krzemienieckiego, dekretem z dnia 8/5 1928 r. Nr. I-6320/28,

10) p. Teodora Śledzińskiego, w 4-klas. publ. szkole powszechnej w Tetylkowcach, gm. Borki. pow. krzemienieckiego, dekretem z dnia 8/5 1928 r. Nr. I-5570/28,

11) p. Jana Babireckiego, w 2-klas. publ. szkole powszechnej w Huszczy, tejże gminy, pow. lubomelskiego, dekretem z dnia 8/5 1928 r. Nr. I-6330/28,

12) p. Szymona Kowalskiego, w 2-klas. publ. szkole powszechnej w Smorżowie. gm. Klewań, pow. rówieńskiego, dekretem z dnia 8/5 1928 r. Nr. I-6322/28,

13) p. Józefa Martyńca, w 2-klas. publ. szkole powszechnej w Horodnie, gm. Głowno, pow. lubomelskiego, dekretem z dnia 8/5 1928 r. Nr. I-6329/28,

14) p. Jana Minkacza, w 2-klas. publ. szkole powszechnej w Ceceniówce, gm. Borki, pow. krzemienieckiego, dekretem z dnia 8/5 1928 r. Nr. I-6319/28,

15) p. Stanisława Ohlaszenego, w 2-klas. publ. szkole powszechnej w Zarudziu, tejże gminy, pow. krzemienieckiego, dekretem z dnia 8/5 1928 r. Nr. I-6321/28, z przyznaniem dodatków za kierownictwo szkoły w myśl art. 47 ustawy z dnia 9/X.1923. r. (Dz. Ust. Rzp. Pol. Nr. 116, poz. 924) od 1 stycznia 1927 r. począwszy.

Równe, dnia 15/V. 1928 r.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego Wołyńskiego (—) *W. Eymontt.*

Zwolnienia.

Nazwisko i imię	Data i numer zwolnienia	Miejscowość, w której pracował	Powiat	Kierow. czy nauczyciel
Janosówna Albina .	12.IV. 1928 r. Nr. I-5010.28	Japołoć	Kostopol	naucz.
Zacharczuk Łukasz.	9.V. 1928 r. Nr. I-5206.28	Wydranica g. Górniki	"	"
Piliszenko Halina .	13.IV. 1928 r. Nr. I-5075.28	Drozdnie g. Lubitów	Kowel	"
Janiewiczówna Aniel.	12.IV. 1928 r. Nr. 5015.28	Zaczernecze gminy Maciejów	"	"
Misiukowa Barbara	12.IV. 1928 r. Nr. I-5019.28	"	"	"
Myśko Katarzyna .	27.VIII.1926 r. Nr. I-10634.28	Rakowce - Wielkie gminy Zarudzie	Krzemien.	"
Majeranowska Janin.	30.IV. 1928 r. Nr. I-5784.28	Hnidawa g. Połonka	Łuck	"
Goryszowski Zygm.	2.IV. 1928 r. Nr. I-4400.28	Krupa - granica gm. Poddębce	"	"
Spiałkowa Janina .	8.V. 1928 r. Nr. I-6121.28	Stara Lubomirka gm. Aleksandrja	Równe	"
Ciecka Bronisława .	11.IV. 1928 r. Nr. I-4850.28	Dereczyn	Włodzim.	"
Kurowski Józef . .	11.IV. 1928 r. Nr. I-4859.28	Myszow	"	"
Unold Jan	12.IV. 1928 r. Nr. I-5042.28	Moszczanica gm. Sijańce	Zdołbunów	"

Mianowania

Nazwisko i imię	Data i numer mianowania	Miejscowość, do której został mianowany	Powiat	Kierow. czy nauczyciel
Buczowska Jadwiga	30.III. 1928 r. Nr. I-4368.28	Wilja g. Nowomalin	Zdołbunów	naucz.
Własiukowa Eugenia	28.III. 1928 r. Nr. I-4328.28	Buderaż g. Buderaż	"	naucz. kontr.
Dąbrowska Wanda .	21.IV. 1928 r. Nr. I-5430.28	Łuck	Łuck	naucz.

Przeniesienia

Nazwisko i imię	Data i numer przeniesienia	Skąd miejscowość i powiat	Kierow. czy naucz.	Dokąd miejsce i powiat	Przen. na stan. naucz. kier.
Panzerówna Sala	14.IV. 1928 r. Nr. I-4967.28	Berezne g. Berezne p. Kostop.	naucz.	Maciejów pow. Kowel	naucz.
Chmielówna Stan.	14.IV. 1928 r. Nr. I-3188.28	Połapy pow. Lubomi	"	Drozdnie pow. Kowel	"
Chilewski Leon .	28.III. 1928 r. Nr. I-4152.28	Synów pow. Kowel	"	Kluski pow. Kowel	"
Barczuk Dymitr .	2.IV. 1928 r. Nr. I-4448.28	Wić g. Jezioro pow. Łowicz	"	Hawczyce pow. Łuck	"
Oczepowska Józefa	2.IV. 1928 r. Nr. I-4156.28	Babin pow. Równe	"	Omelany pow. Równe	"

KOMUNIKATY.

Wojewódzka Komisja Turystyczna w Katowicach uruchamia w bieżącym roku domy wycieczkowe w następujących miejscowościach:

Katowice . . .	dom wycieczkowy	20 łóżek
Królewska Huta	„ „	40 „
Bielsko . . .	„ „	40 „
Cieszyn . . .	„ „	80 „
Bystra . . .	„ „	20 „
Jaworze Nałęże	„ „	20 „
Brenna . . .	„ „	10 „
Wisła	„ „	20 „
Istebna . . .	„ „	20 „
Zawoja . . .	„ „	30 „
Zakopane . .	„ „	50 „

Ponadto Wojewódzka Komisja Turystyczna ma zamiar uruchomić kilka nowych domów wycieczkowych, a mianowicie: w Ojcowie na 30—40 łóżek, w Krakowie na 50—60 łóżek, w Czorstynie na 10 do 15 łóżek i w Sromowcach w Pieninach na 20 do 30 łóżek.

Pertraktacje w sprawie wynajęcia lokali na pomieszczenie ostatnio wymienionych domów wycieczkowych dobiegają już końca i domy te zostaną uruchomione najprawdopodobniej już z początkiem maja b. r.

W Katowicach, Królewskiej Hucie, Zawoji i Zakopanem, domy wycieczkowe zostaną uruchomione już z początkiem maja i czynne będą do września b.r., pozostałe domy uruchomione zostaną z dniem 1 lipca i czynne będą do końca sierpnia b. r.

Z noclegów w domach wycieczkowych Wojewódzkiej Komisji Turystycznej może korzystać młodzież szkolna i akademicka całej Polski, za opłatą 50 gr. od osoby za dobę.

O dniu przybycia wycieczki do danej miejscowości należy zawiadomić odnośnego kierownika domu wycieczkowego, ewentualnie Wojewódzką Komisję Turystyczną dwa tygodnie przed terminem projektowanej wycieczki.

Wojewódzka Komisja Turystyczna
w Katowicach.

Regulamin

domów wycieczkowych dla młodzieży szkolnej.

Art. 1. Domy wycieczkowe Wojewódzkiej Komisji Turystycznej są przeznaczone do użytku młodzieży szkolnej i słuchaczy wyższych zakładów naukowych.

Art. 2. Domy wycieczkowe są otwarte w miesiącu lipcu i sierpniu.

Art. 3. Noclegi przydziela Zarząd domu wycieczkowego po okazaniu legitymacji, wystawionej na bieżący rok przez Dyrekcję zakładu naukowego, względnie legitymacji akademickiej, oraz złożeniu należytości za nocleg i wpisaniu się do książki zgłoszeń.

Art. 4. Należytość za nocleg winna być uiszczona z góry za cały czas pobytu w domu wycieczkowym na ręce Zarządu domu wycieczkowego.

Należytość za nocleg wynosi od osoby 50 groszy.

Zapłata za nocleg uprawnia do zajęcia miejsca noclegowego od chwili wynajęcia, do godziny 12 dnia następnego.

Za wypożyczenie ręcznika płaci się 20 groszy.

Za użycie podręcznej apteki, która znajduje się w Zarządzie domu wycieczkowego, opłaca sie należytość według osobnego cennika.

Art. 5. W domu wycieczkowym można przebywać najwyżej przez trzy bezpośrednio po sobie następujące doby.

Jedna osoba może zająć tylko jedno łóżko.

Zezwoleń na dłuższy pobyt udziela wyłącznie Wojewódzka Komisja Turystyczna w Katowicach.

Kierownicy wycieczek winni o dniu przybycia wycieczki uprzedzić wcześniej Zarząd domu wycieczkowego.

Art. 6. Przebywający w domu wycieczkowym odpowiadają za szkody przez nich wyrządzone.

W wypadku wyrządzenia szkody i niewynagrodzenia jej na miejscu, przez złożenie odpowiedniej kwoty pieniężnej do rąk Zarządu domu wycieczkowego, ma on prawo zatrzymać legitymację.

Art. 7. Używanie w pokoju maszynek spirytusowych lub naftowych jest surowo wzbronione. Nie wolno pozostawiać bez dozoru światła w pokojach, palić tytoniu, zanieczyszczać podłóg, rzucać szmat, skórek i t. p. do kanałów, w miejscach ustępowych i do muszli wodociągowych.

Nie wolno wbijać gwoździ w ściany pokoji, zmieniać, wynosić lub przedstawiać urządzeń pokoi, zanieczyszczać miejsc obok domu wycieczkowego, zabierać ze sobą kluczy od pokoju, oraz wchodzić do gospodarskich części domu wycieczkowego.

Art. 8. Od godziny 10-tej wieczorem do godziny 6-tej rano przebywający w domu wycieczkowym obowiązani są do zachowania bezwzględnej ciszy i spokoju.

Art. 9. Nie stosujący się do powyższych postanowień mogą być w każdej chwili pozbawieni przez Zarząd domu wycieczkowego prawa korzystania z domu wycieczkowego i z niego, po zatrzymaniu legitymacji, wydaleni.

W miesiącu lipcu od 3 do 29 odbędzie się w Wejherowie na Pomorzu Wakacyjny Kurs Uniwersytecki poświęcony zagadnieniom z dziedziny szkolnictwa, psychologji pedagogicznej, filozofji, socjologji, ustroju państwowego, literatury polskiej. Specjalny dział, obejmujący historję, geografję i przyrodę, będzie poświęcony Pomorzu. Najwybitniejsi profesorzy i uczeni objęli wykłady.

Uczestnicy kursu mają możność codziennego korzystania z kąpieli morskich, jak również z licznych wycieczek wzdłuż wybrzeża, do Gdańska, opactwa w Oliwie, jezior kartuskich— zwiedzania nadmorskich hangarów lotniczych, portu polskiej marynarki wojennej i handlowej.

Opłata za wykłady, oraz pomieszszenie wraz z obsługą 75 zł. Koszt dzienny całkowitego utrzymania od 4 do 6-ciu złotych. Zgłoszenia z podaniem dokładnego adresu poczty i powiatu nadsyłać pod adresem: Wakacyjny Kurs Uniwersytecki Związek Polsk. Naucz. Szk. Powsz. Kraków Rynek 29 II p. przesyłając równocześnie zadatek w kwocie 50 zł.

Po 15 czerwca otrzymają zgłoszeni szczegółowy program wykładów, instrukcję i kartę przyjęcia.

Nakładem „Książnicy Atlas" we Lwowie wyszła mapa Palestyny E. Romera podklejona na płótnie, oraz mapa konturowa Polski E. Romera i T. Szumańskiego w arkuszach.

Cena mapy Palestyny podklejonej Zł. 30, mapy Polski w arkuszach Zł. 2.40.

Kuratorjum zawiadamia niniejszem, że staraniem Wojewódzkiego Komitetu Ligi Obrony Państwa zostaje zorganizowany dla tutejszego nauczycielstwa 10-dniowy kurs instruktorski modelarstwa lotniczego. Kurs rozpocznie się dnia 30. VII. 1928 r. w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem w Ostrogu. W omawianym kursie mogą wziąć udział frekwentanci tegorocznego kursu wakacyjnego rysunków i robót ręcznych w Ostrogu jak i nauczyciele, którzy w kursie wyżej wymienionym udziału nie brali. Kurs jest bezpłatny.

Kartę zgłoszenia należy wnosić za pośrednictwem swego Inspektora Szkolnego do Inspektora Szkolnego w Zdołbunowie.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *K. Szelągowski.*

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego zawiadamia, iż w dwudziestu paru miejscowościach na terenie województwa pomorskiego: (Żarnowiec, Puck, Gdynia, Wejherowo,

Kartuzy, Kościerzyna, Chojnice Czersk, Rytel, Wiele, Świecie, Krupocin, Wierzchy, Grudziądz, Chełmno, Toruń, Otłoczyn. Skłudzewo, Smolno, Chełmża, Gołub, Brodnica i Działdowo) zostały zorganizowane schroniska szkolne i domy wycieczkowe. Organizatorzy wycieczek mogą otrzymać w Kuratorjum tutejszem bliższe wskazówki, dotyczące adresów, ilości łóżek i dojazdu.

Informacyj udziela p. o. refer. Wydziału Ogólnego p. Tadeusz Majeranowski.

Wzorem lat ubiegłych obchodzić będzie cała Polska w dniu 3 czerwca br. „Dzień Spółdzielczości". Rozwój stosunków gospodarczych i społecznych wysunął dziś na pierwszy plan formę współpracy jednostek zrzeszonych w organizacjach spółdzielczych rozwijających się, jak wykazuje poniższe zestawienie, z każdym rokiem coraz potężniej.

Zestawienie.

Polska	Ogółem	Spożywcze	Budowlano-mieszkaniowe	Kredytowe	Rolniczo-handlowe	Inne handlowe	Surowcowo-warsztatowe	Jajczarsk. mleczarskie i hod.	Inne rolnicze	Rolniczo-przemysłowe	Inne przemysłowe	Księgarsko-wydawnicze	Inne i nieokreślone
1926	16857	6336	935	6270	997	437	421	774	104	68	91	109	315
1927	18295	6856	983	6660	1020	486	466	1048	116	76	99	123	362
Wołyń . .	326	139	13	127	20	6	—	7	—	—	—	3	11

Kooperatywa — spółdzielnia nietylko spełnia swą gospodarczą rolę dostarczania artykułów spożycia i obniżenia ich cen — jest nadto szkołą społeczno-ekonomiczną i to szkołą pierwszorzędną — uczy głębokiego pojmowania zjawisk gospodarczych, wskazuje, jak zjednoczeni we wspólnej pracy solidarnym wysiłkiem przynosić możemy pożytek wszystkim bez niczyjej szkody, nie uciekając się do dawnej zasady: bellum omnium contra omnes.

Dzień 3 czerwca winien być przez nauczycielstwo wykorzystany w kierunku przeprowadzenia najszerszej propagandy spółdzielczej wśród społeczeństwa i zaszczepienia zrozumienia dla tej idei. W tym celu winien każdy nauczyciel w dniu tym urządzić obchód i bądź też sam zająć się jego organizacją, bądź też przyjść z pomocą miejscowym czynnikom. Wygłoszony przez nauczyciela odczyt, lub urządzona pogadanka winna być bodźcem do zapoczątkowania realnej pracy w kierunku powstania spółdzielni kredytowych, spożywczych, budowlano-mieszkaniowych, rolniczo-handlowych mleczarskich, jajczarskich i innych, któremi objąć można wszystkie kierunki życia gospodarczego.

Rola nauczycielska w wyborze zawodów przez młodzież kończącą szkoły powszechne.

W interesie państwa i społeczeństwa leży jaknajracjonalniejsze i najbardziej celowe zużytkowanie tak bezcennego kapitału sił, jaki przedstawia młodzież, z czego wynika zadanie nauczycielstwa dotyczące umiejętnego pokierowania swemi wychowankami tak, aby w wyborze zawodu został uwzględniony szereg czynników, warunkujących uzgodnienie zdolności i zamiłowania jednostek wraz z potrzebami społeczeństwa. Obecnie wraz z wzrastającą stale koniecznością coraz staranniejszego doboru ludzi na stanowiska, po większych ośrodkach są zorganizowane poradnie zawodowe, pracownie psychotechniczne, w których w sposób fachowy przeprowadzane są badania uzdolnień młodzieży i dawane jej są wskazówki, dotyczące wyboru zawodu. Środków powyższych nie posiadają mniejsze miejscowości i stąd ma tutaj znaczenie większe niż gdzieindziej znaczenie rola nauczyciela, który staje się doradcą i opiekunem młodzieży i rodziców. Aby rolę tę należycie spełnić, należy przedewszystkiem zdać sobie sprawę z całokształtu typu, jaki pod względem fizycznym i psychicznym dany uczeń (ica) przedstawia, przyczem pod uwagę powinny być wzięte: 1) ujawnione już w pracy szkolnej zdolności i zainteresowania, a przy mniejszej skali pełnego wyrazu tych pierwiastków możliwości, tkwiące w naturze wychowanków, a dostrzeżone w toku pracy szkolnej, 2) warunki zewnętrzne, konieczność szybkiego zarobkowania, 3) popyt na dany rodzaj pracy i zajęcia w układzie sił gospodarczych kraju, względnie danego terenu. Zazwyczaj wybór zawodu. dokonywany jest przez rodziców, kierowanych często swoim punktem widzenia ambicją przesadną, lub nieświadomością tak zupełną, że przez bezpodstawną decyzję w tym względzie często unieszczęśliwia się dziecko na całe jego życie. Po dokładnem zdaniu sobie sprawy z cech uzdolnień dzieci, należałoby organizować zebrania rodziców kończącej szkołę młodzieży. Na tych zebraniach należy podać rodzicom wyniki swoich obserwacyj i spostrzeżeń nad dziećmi, podkreślić znaczenie wyboru odpowiedniego zawodu i wreszcie udzielić możliwie najlepszych wskazówek i informacyj, dokąd i gdzie należy dziecko skierować.

W związku z powyższem, obok teoretycznego przygotowania (Claparede: „Poradnictwo zawodowe"), należałoby oprzeć się na informacjach jakie są w Polsce szkoły zawodowe i jakich rodzajów uzdolnień potrzebują, oraz jakie jest zapotrzebowanie młodych pracowników na różnych polach naszego życia rolniczego, przemysłowego i handlowego, zarówno w całym kraju, jak i na danym obszarze.

W jakich warunkach może stać się koedukacja czynnikiem o znaczeniu wychowawczym.

Jednem z najważniejszych zagadnień pedagogiki nowoczesnej jest tak zw. „problem koedukacji“, to jest zagadniecie wartości wychowawczej szkół t. zw. „mieszanych“, które początkowo powstały tylko pod naciskiem konieczności ekonomicznych, a więc w tych ośrodkach, gdzie warunki ekonomiczne nie pozwoliły na otworzenie osobnych szkół dla chłopców a osobnych dla dziewcząt, w ostatnich jednak czasach szkoły te zaczęto organizować bez względu na czynniki ekonomiczne natomiast z podkreśleniem ich wartości pedagogicznych. W rezultacie, jak statystyka wykazuje, kraje o tak wysokiej kulturze, jak Szwecja, Szwajcarja, Norwegja, Finlandja, Holandja, Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, przyjęły jako typ przeważający w organizacji swego szkolnictwa typ szkoły koedukacyjnej, powodując się tutaj przesłankami pedagogicznemi. Na podstawie uzyskanych doświadczeń, przeprowadzonych ankiet i bacznych obserwacyj zwolennicy koedukacji twierdzą, że typ szkoły koedukacyjnej jest właśnie typem „szkoły przyszłości“, który wychowa „nie mężczyzn i kobiety, lecz ludzi“, bo przez jednakowy poziom kultury umysłowej stworzy wspólność celów i dążeń, warunkujących postawienie żyeia rodzinnego na odpowiednim poziomie, usunie atmosferę obłudy, jaką wytworzyły wieki dawnego wychowania i przyczyni się do niweczenia zasad „podwójnej moralności“. W przyszłości zaś może być śiłą, budującą podwaliny nowej etyki, opartej na wzajemnym szacunku, zrozumieniu i współpracy, a nie egoizmie, wyzysku i kłamstwie. Jeżeli bowiem mówią zwolennicy koedukacji mężczyzna i kobieta mają pracować razem, dlaczego ich wpływ wzajemny ma się rozpocząć dopiero wtedy, gdy ich charaktery są skrystalizowane, zainteresowania zupełnie różne — typy umysłowości, ustosunkowania się do życia i społeczeństwa biegunowo dalekie?. Argumenty jednak przeciwników koedukacji rozważają jej zagadnienia również pod kątem zarówno biologicznym jak i etycznym. Według nich (Münch, Dr. Dühring) tkwiące w różnicy typu umysłowości kobiet i mężczyzn cechy należałoby nie niwelować, ale właśnie umiejetnie pielęgnować i zachowywać. Cechy te występują przedewszystkiem w różniczkowaniu metod pracy, procesu przyswajania wiadomości i rozumowania, zainteresowań i zamiłowań. Pozatem, według powyższej grupy pedagogów w szkołach mieszanycg (trudność dozoru i opieki) może się wytworzyć podłoże sztucznej, nienaturalnej i chorobliwej atmosfery, działającej pobudzająco na młodzież obojej płci, co zwłaszcza

w klasach starszych może wywołać fatalny wpływ na ustrój psychiczny i fizyczny tak chłopców, jak i dziewcząt. Na powyższe zarzuty grupa obrońców koedukacji odpowiada, że wbrew życzeniom starszych i doświadczonych ludzi zawsze w pewnym okresie wieku młodzieży bez względu na warunki wytworzą się właściwe danemu wiekowi, przypadającemu najczęściej na klasę IV, V, takie dążenia i przejawy, które na podstawie **własnych** przeżyć, doświadczeń i obserwacyj grupa starszego społeczeństwa przyjąć musi i powinna jako prawa realnego życia. Przejawy te istnieja zarówno w szkołach mieszanych, jak — może jeszcze wybitniej — w szkołach odrębnych. Co do różnic, związanych z różnicami typu umysłowości, to nierównie silniejsze zróżniczkowanie istnieje pod tym względem wśród grup jednej płci, a najcięższą wadą naszej współczesnej szkoły jest właśnie brak indywidualizowania metod pracy, uwzględnienia różności zainteresowań i zagadnień. Jednym też z najpoważniejszych problemów do rozwiązania jest problem nauczania zbiorowego z uwzględnieniem pełnego rozwoju indywidualności poszczególnych jednostek. Problem ten staje przed szkolnictwem wogóle, nietylko przed szkolnictwem koedukacyjnem i wcześniej, czy później musi być rozstrzygnięty. Stąd szkolnictwo to nie posiada więcej trudności do pokonania, niż wogóle każdy inny typ szkoły.

W Polsce poza szczupłą grupą kilku pedagogów (Męczkowska, Pogorzelski, Trzaskowski), którzy opierali swoje wnioski na ścisłych obserwacjach szkoły koedukacyjnej, organizowaniu ankiet wśród świata pedagogicznego społeczeństwa i młodzieży, zagadnienie szkoły koedukacyjnej, przy której charakterystyczne dla danej rasy czynniki odgrywają ogromną rolę, nie zostało należycie wszechstronnie opracowane, przedyskutowane i oparte na jaknajobszerniejszym materjale rzeczowym, dlatego też formułowanie wniosków w tym zakresie jest bardzo często powierzchowne, czysto subjektywne i stąd niewystarczające, o ile chodzi o stwierdzenie dodatnich lub ujemnych rezultatów tego typu szkolnictwa.

Jednym z najczęściej spotykanych przejawów braku zrozumienia tej sprawy jest fakt zapoznania przez starsze społeczeństwo warunków, od jakich zależy rozwój tego szkolnictwa, a bez których niema mowy o uzyskaniu na tej drodze dodatnich rezultatów.

Warunki te streszczają się w następujących założeniach pracy pedagogicznej w szkołach koedukacyjnych:

1). Należy zrozumieć, że szkoła koedukacyjna jest przedewszystkiem **szkołą—rodziną**, gdyż życie rodzinne jest prototypem jej organizacji, a w jej genezie istnieje przeświadczenie, że skoro dziewczęta i chłopcy mogą żyć obok siebie w rodzinie, to mogą żyć i w szkole, która wtedy iść staje się

częścią pewnych płaszczyzn życia rodzinnego i społecznego, przeznaczoną dla dokonania ściśle określonej, zorganizowanej dla osiągnięcia pewnych celów pracy.

Skoro zaś na tem stanowisku stanąć nie może czy nie chce grupa nauczycielstwa, pracująca w szkole koedukacyjnej, t. j. jeżeli w jej pojęciach tkwi typ „szkoły—wyspy“, izolowanej od wpływu form i procesu życia zbiorowego, to wszelkie czynniki wychowawcze w zorganizowanej w takich warunkach szkole koedukacyjnej należy zgóry przekreślić.

Założenia charakterystyczne dla typu szkoły koedukacyjnej, sprowadzają konieczność odpowiedniego ustosunkowania się nauczycielstwa do młodzieży—na gruncie zyskania ufności młodzieży przez wiarę w nią i ojcowską dla niej miłość, przejawianą nietylko w słowach i tyradach przy otwarciu i zamknięciu roku szkolnego, ale w czynach podczas wspólnej w roku szkolnym pracy. Tam, gdzie niema tego pierwiastka, gdzie w starszem pokoleniu młodsze nie widzi ostoi w rozpoczynających się dla niego wysiłkach i walkach — tam w szkole każdej powstaną dwa wrogie sobie obozy młodzieży i nauczycielstwa, a wśród tych dwóch obozów w szkole koedukacyjnej plącze się jeszcze obóz trzeci, powstały nietylko w związku z błędami organizacji szkolnej — obóz dziewcząt. Na nich odbijają się podwójnie anormalne warunki życia szkolnego, bo pozbawione większej siły oporu, rozmachu i energji, oscylują między grupą nauczycielstwa, a obozem młodzieży męskiej i pozostają na całej linji pod ujemnym wpływem, jakie z tej to właśnie niezdrowej atmosfery wynika. Gdzież w takich warunkach można uzyskać zharmonizowanie pracy i życia szkolnego? Dlatego też pierwszą rzeczą jest tutaj zdanie sobie sprawy przez nauczycielstwo z własnego stanowiska i wyprowadzenie wniosku, że jeżeli się danej szkoły — koedukacyjnej, jako wyrazicielki życia rodzinnego, zorganizować nie może, nie chce, czy nie potrafi — to należałoby raczej podjąć się pracy w szkołach odrębnych, gdzie istotnie problemy pedagogiczne nie są tak złożone, a stąd zharmonizowanie sił, działających w obrębie zakładu łatwiejsze — ale też i wyniki pod względem całokształtu życia społecznego i przygotowania do niego młodzieży znacznie słabsze.

2. Z trudnościami, jakie wynikają z niezrozumienia zasadniczej podstawy szkoły koedukacyjnej boryka się zazwyczaj nauczycielstwo i stara się je zwalczyć drogą stosowania najrozmaitszych przepisów, zakazów, regulaminów etc. Pomija się natomiast jedno zapytanie, czy **dana szkoła koedukacyjna stworzyła pole** do zużytkowania bujnej żywiołowej energji młodzieży, czy przez organizację życia samorządowego i szeregu instytucyj, z nią związanych, pokierowała zaabsorbowała tak młodzież,

że wypełnia w ten sposób lukę, jaka powstaje w życiu młodzieży w chwilach poza obowiązkową pracą „książkową“, a momentami od niej wolnemi. Ten t. zw. „wolny czas“ przecież młodzież w ten lub ów sposób zużytkować musi i powinna. Jeżeli szkoła nie rozwiązała zagadnienia organizacji życia pozalekcyjnego młodzieży przez stworzenie nietylko kół dokształcających, które często są tylko dalszym ciągiem lekcyj, ale organizacyj i instytucyj, zarówno o charakterze poważnym, jak rozrywkowym — to niechże grono nauczycielskie nie łamie rąk nad tem, że prawa, przepisy i regulaminy nie skutkują. Wtedy to przecież pełne zastosowanie mogą znaleźć słowa powiedziane przez Prądzyńskiego w „Prawach kobiet“: „Podzielcie społeczeństwo na dwa światy odrębne, przegródźcie je nieprzebytnym murem wzajemnej nieufności a na czatach rozhukanych żądz, jako strażniczkę moralności, skoro nie macie wiary w przymioty duszy, postawcie zazdrosną zawiść i zręczną obłudę“.

3. Do niezbędnych w programach szkół klas starszych tematów i zagadnień zdają się należeć **zagadnienia engenetyczne**, które dziś są prawie milczkiem pomijane i li tylko w naukach biologicznych jaki taki kącik mają. A tymczasem, rzecz dziwna! Młodzież klas starszych, ucząc się życiorysów naszych, wielkich zapoznaje się z szeregiem problemów życiowych przez dzieje ich i ich ideałów, Maryl, Laur, Delfin i t. d. Całe stosy, wchłanianych przez nią lektur obejmują wraz z innemi i zagadnienia erotyczne, które siłą rzeczy są nieraz drobiazgowo analizowane i muszą być akcentowane dla dania pełni procesu rozwoju kultury społeczeństwa przez pryzmat literatury. Zagadnienia te dominują i w dzisiejszej sztuce, pod której wpływem rosną młode pokolenia, a która prawdopodobnie nieprędko jeszcze rozszerzy poza nie swe horyzonty i ideały. Jedna tylko szkoła, ów najwięcej przęznaczony dla dania pomocy młodzieży ośrodek pracy naukowo-wychowawczej skromnie, acz wygodnie usunęła się od spełnienia swojej roli opiekuna i kierownika młodziaży w najtrudniejszych chyba momentach jej życia i radzi sobie starem: „Jak Bóg da...“. Wiadomą jest powszechnie rzeczą, jakie wyniki ta strusia polityka uzyskuje.

4. Dzisiejsza szkoła broni się argumentem, iż stwarza ona dla młodzieży zarówno męskiej, jak żeńskiej odpowiednie warunki do użytkowania zasobu energji i czasu pozą lekcjami, oraz poznania się wzajemnego i t d. przez organizowanie piłki nożnej w lecie, a zabaw tanecznych w zimie. Pierwszy punkt nasunął już poważne obawy pedagogom, że wpływy współzawodnictwa sportowego są niezbyt dodatnie, że tylko najsilniejsi z natury otrzymują powodzenie, a ci którzy sportu najwięcej potrzebują, jako najsłabsi schodzą do roli widzów, że wreszcie „piłka nożna tak zasłaniała całą kulę ziemską grupom młodzieży“, iż kult jej grozi zastojem umysłowym i kompletną

nieużytecznością społeczną jej najgorliwszych szermierzy. Doraźne zaś zabawy taneczne w szkole, to namiastka dancingów, których manja w całej pełni opanowała współczesną kulturę miejską i wyniosła zapoznaną dawniej diwę kabaretową i kinową na stanowisko ideału znacznej części dziewcząt współczesnych, jak świadczą o tem ich wynurzenia. W jakim stopniu więc mogą te właśnie rzeczy oddziałać „wychowawczo" — przewidzieć można. A jednak gdyby zamiast manji gry w piłkę i dancingów można było wprowadzić momenty równoważące je, a posiadające analogiczny charakter, zdążające do zużytkowania energji młodzieńczej, jest prawdopodobne, że otrzymalibyśmy inne rezultaty.

Drogą do tego celu wiodącą może być zwrócenie bacznej uwagi **na zajęcia praktyczne**, wymagając wiele ruchu, a dające konkretne wyniki. Może to być i powinna praca w polu, ogrodzie, warsztacie, a o ile chodzi o dziewczęta, również dobrze praca gospodarcza w domu, od której bardzo często są one zwalniane z krzywdą swoją i swego przygotowania do życia. Ten nacisk na wychowawcze rezultaty fizycznej pracy zniweczyć w niej bezkrytyczny egoizm znacznej części naszej kształcącej się umysłowo młodzieży, oduczyć ją od odbierania za darmo lub za lichą zapłatą **usług i pracy od innych**, związać szkołę z życiem realnem, wreszcie zapoznać młodzież z pojęciem demokracji stokroć prędzej i lepiej, niż dziesiątki wykładów z nauki o Polsce. W obecnym stanie rzeczy przez jej bowiem tylko karty zapoznaje się młodzież z skalą wydajności pracy polskiego chłopa i robotnika, ale życia jego nie rozumie, wysiłków jego nie docenia, bo zrozumieć jej nie może — przez jej tylko karty zapoznaje się młodzież męska i żeńska z ranami, trawiącemi organizm społeczeństwa, podczas gdy środków zaradczych, **tkwiących w nas w samych** poznać i zrozumieć nie potrafi. Możemy się też zachwycać referatami tejże młodzieży na temat „sielanek", czy „ludu polskiego" w literaturze; stwierdzić jednak musimy, że zna ona chłopa i wieś przez karty „Placówki" i „Chłopów" Reymonta, a robotnika przez „Ludzi bezdomnych" Żeromskiego. Perspektywy, by szkoła współczesna w obecnych warunkach organizacji jej pracy wychowawczo-naukowej zniweczyła przepaść między inteligencją a ludem, nie mamy, jakkolwiek życie wymaga, abyśmy ją jaknajszybciej dla szkoły współczesnej stworzyli.

5. Do najpoważniejszych trudności, jakie ma szkoła koedukacyjna do zwalczania w społeczeństwie, należy manja, władnąca grupami rodzin, by każda, mająca środki materjalne do kształcenia dziewczyna skończyła szkołę średnią ogólnokształcącą. Można rzec, że jest to paroksyzm, który powstał chyba na gruncie jaknajsilniejszej reakcji przeciw „kądzieli" czasów dawniejszych. W ten sposób Bogu ducha winne, a pozbawio-

ne poważniejszych zdolności do pracy umysłowej dziewczęta wysyła się bez zrozumienia i, rzec można, bez sumienia na ich, i grona nauczycielskiego długoletnią mękę do gimnazjów, podczas gdy szeroki rozwój życia gospodarczego domaga się pracowników fachowych, zawodowych i dla nich otwiera szerokie pole do pracy, na którem z równa, a często z większą jeszcze korzyścią mogą współzawodniczyć z grupą pracowników umysłowych. Przecież całe nasze życie ekonomiczne, począwszy od gospodarstwa domowego „kobiecego", które skalą techniki, zastosowaniem jej zdobyczy, wydatnością produkcji i organizacją przypomina w Polsce czasy króla Ćwieczka, domaga się organizatorek i organizatorów sił ekonomicznych i społecznych. Na tych placówkach użytkowane też być mogą dodatnio te ze „skazanych" na męczeńską dolę w szkołach ogólnokształcących dziewcząt mniej zdolnyc,h podczas gdy tylko zdolne, nadające się do pracy umysłowej, winny bez zastrzeżeń być przyjmowane do szkół średnich.

W związku z terenem Okręgu Szkolnego Wołyńskiego, w którym przeważna część szkół jest typu koedukacyjnego, siłą rzeczy powstaje zagadnienie, czy nie należałoby przystąpić do zebrania materjału rzeczowego, obejmującego problem koedukacji i wynikami usiłowań (ankiety, obserwacje, rezultaty dyskusji) dzielić się wzajemnie na łamach przeznaczonej do dyskusji pedagogicznej drugiej części „Dziennika Urzędowego Okręgu Szkolnego Wołyńskiego".

TREŚĆ

№ 4 (45) Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okr. Szkol. Woł.

Prenumerata roczna wynosi **złotych 6**, półrocznie **zł. 3.**
Nr. pojedyńczy **60 groszy**. Podwójny **1 zł. 20 gr.**

Prenumeratę należy wpłacać czekiem P. K. O № 30365.

Adres Redakcji i Administracji: **Równe, Woł. Kuratorjum.**

Drukarnia Polska w Równem, ulica Piłsudskiego 13.